

El temps que corre

Gibraltar, Gibraltar

Vostès deuen haver vist, fa pocs dies, el senyor rei d'Espanya caminant incertament, penosament, per la vora de la badia d'Algesires, vestit amb uniforme militar. Les imatges, les paraules, i el sentit de la visita, oscil·laven entre el patetisme del monarca - capità general - cap suprem de les forces armades, la suposada solemnitat de la visita i la banalitat insuperable de l'escena. El rei d'Espanya, aquest era el missatge, visitava els seus bons súbdits pescadors, agredits per la intolerància de les autoritats de la Roca, a fi de reforçar i garantir el dret de pesca d'un grapat de barques a les aigües que Espanya sosté que són aigües espanyoles. I de passada, pretenia transmetre la imatge d'una fermesa militar marinera, amb la Guàrdia Civil de les llanxes, i amb la presència de l'armada (invencible), capaç d'imposar els drets nacionals i l'honor de la pàtria. No és cap novetat, aquesta escenografia, ni és nova la identificació solemne entre la Espanya gloriosa i aquella pedra incòmoda: tots els governs espanyols, monàrquics o republicans, d'esquerra o de dreta, dictadors i demòcrates, han afirmat permanentment la sacralitat de la roca i la seua qualitat metafísica i eterna de membre sagnant i amputat del cos místic de la pàtria. Per alguna raó (fàcilment explicable), el Rosselló, posem per cas, no participa d'aquesta qualitat corporal i ontològica: tot i que l'amputació es va produir a penes mig segle abans que la de Gibraltar, a pesar que es tracta d'una bona regió ben poblada, el Cos d'Espanya no l'ha considerada mai com un membre absent. I no sé quina emoció patriòtica despertaria Menorca si fora encara territori britànic. Gibraltar, en efecte, un tros de pedra, un petit port, una petita població, és expressió i emblema del més profund nacionalisme espanyol: aquell per al qual no compta la voluntat dels ciutadans, sinó l'afirmació suprema de la sacralitat intangible dels límits físics de la nació, reals o imaginats. De la mateixa manera que, per als argentins, les illes Malvines o Falkland són part de la substància de la pàtria, simplement perquè ells ho afirmen així amb arguments purament ontològics: que els ciutadans d'aquelles illes, unànimement,



Joan Francesc Mira

no en vulguen saber res, que es consideren britànics fins al moll de l'os i fins a l'últim racó i a l'últim habitant, tampoc no compta gens. A Gibraltar, pocs dies abans de la visita del senyor Borbó al port d'Algesires (o potser de la Línea), hi havia

hagut una altra visita reial: la d'un fill de la Reina, que no cal dir de la Gran Bretanya o d'Anglaterra perquè és simplement la Reina. I el príncep britànic va ser-hi acollit amb alegria efusiva i unànime, amb desfilades i danses i festa, i amb delicioses frases de benvinguda en un perfecte andalús davant dels micròfons de la televisió espanyola.

D'un costat, doncs, hi ha tot allò que em varen ensenyar a les classes de "Política" o de "Formación del Espíritu Nacional" del meu batxillerat. En les quals em formaven l'esperit amb cançons com aquesta: "Gibraltar, Gibraltar,/ avanzada de nuestra nación!/ Gibraltar, Gibraltar,/ punta (o "tierra?") amada de todo español...!" I després de les afirmacions doctrinals, uns altres versos es lamentaven de veure "tus rocas hoy holladas/ por el asta de un extraño pabellón". El professor ens incitava aleshores a canviar "extraño" per "cochino", la qual cosa ens donava un aire de desafiament insultant i combatiu. D'un altre costat, hi ha la totalitat dels habitants de Gibraltar, gent arribada una mica de tot arreu del Mediterrani, de Malta, de les comunitats jueves nord-africanes, d'Itàlia, de l'Índia i d'alguns altres llocs, i que es considera gibraltarenya i britànica, però de cap de les maneres espanyola, per res del món. Britànics de la Roca, que tenen l'anglès com a llengua oficial, comercial i pública, única llengua escrita, i que resulta curiós sentir-los parlar als bars i pel carrer, o als patis escolars, en aquell andalús impecable. Els reis, presidents i ministres d'Espanya faran o afirmaran el que voldran, però els gibraltarenys no seran mai espanyols. Fet que resulta ben interessant a l'hora de meditar sobre la substància de les identitats nacionals, si pensem en la insòlita barreja de territori, història, orígens, llengua oficial i llengua popular. Algú hauria de dedicar una tesi a un cas tan singular i tan extraordinari, incompatible amb tantes teories.

"Britànics de la Roca, que tenen l'anglès com a llengua oficial, comercial i pública, única llengua escrita, i que resulta curiós sentir-los parlar als bars i pel carrer, o als patis escolars, en aquell andalús impecable"